Krimināļprocesa Nr. 11088156712
Lietvedības Nr. KA03-0169-24
ECLI:LV:LAAT:2024:1030. 11088156712.5.S

Latgales apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2024. gada 30. oktobrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesneši Andris Zutis, Jurijs Vasiļkovs un Igors Raciņš,

izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā un 318. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu saistībā ar apsūdzētā /pers. A/ un cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas tiesa, iztiesājot krimināllietu un veicot pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanas laikā, ar 2024. gada 1. marta spriedumu /pers. A/ atzina par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā *(likuma redakcijā līdz 2013. gada 1. aprīlim)* paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punktu, sodīja ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 6 mēnešiem, konfiscējot mantu, kurai pirmstiesas procesā tika uzlikts arests - /pers. A/ piederošās SIA "/Nosaukums A/" 20 kapitāla daļas jeb 100%, SIA "/Nosaukums B/" 10 kapitāla daļas jeb 100% un SIA "/Nosaukums C/" 6401 kapitāla daļas jeb 100%.

Pirmās instances tiesa nenoteica Tieslietu ministrijas pieteikto kaitējuma kompensāciju 183 061,14 *euro*.

Turklāt pirmās instances tiesa atzina /pers. A/ par nevainīgu Krimināllikuma 318. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un attaisnoja.

/pers. A/ atbrīvots no procesuālo izdevumu samaksas 220 *euro* par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību, šos procesuālos izdevumus sedzot no valsts līdzekļiem. No /pers. A/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 1049,20 *euro* par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību krimināļprocesā.

Pirmās instances tiesa nolēma /pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – aizliegums izbraukt no valsts – atcelt pēc sprieduma stāšanās spēkā.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā *(likuma redakcijā līdz 2013. gada 1. aprīlim)* paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts par to, ka viņš prettiesiski ieguva un izšķērdēja svešu mantu lielā apmērā, būdams persona, kurai šī manta uzticēta un kuras pārziņā tā atradusies (piesavināšanās). Sprieduma aprakstošajā daļā norādīts:

[2.1] laika periodā no /datums/līdz /datums//apgabaltiesas iecirknis/ (/adrese/) zvērināts tiesu izpildītājs /pers. A/, kuram tika uzticēti un kura rīcībā un pārziņā saskaņā ar amata pienākumu pildīšanu atradās no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, kas pienākas ieinteresētajām personām un kas glabājās depozīta kontos AS "/Nosaukums D/" /konta numurs/ un /konta numurs/, prettiesiski ieguva, kā arī izšķērdēja svešo mantu, proti, piedzinējiem pienākušos naudas līdzekļus.

/pers. A/, rīkojoties ar viņa rīcībā un pārziņā depozīta kontos AS "/Nosaukums D/" /konta numurs/ un /konta numurs/ esošajiem trešo personu naudas līdzekļiem, bez tiesiska pamata tos ieguva (piesavinājās), gan izņemot skaidrā naudā, gan pārskaitot uz saviem personīgajiem norēķinu kontiem. Tādējādi /pers. A/ tīši prettiesiski ieguva naudas līdzekļus lielā apmērā - Ls 115 941,29 (164 969,59 *euro*), kurus pēc tam izmantoja personīgajām vajadzībām;

[2.2] turklāt laika periodā no /datums/līdz /datums//pers. A/ no viņa rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem depozītu kontos AS "/Nosaukums D/" /konta numurs/ un /konta numurs/ bez tiesiska pamata pārskaitīja ieinteresētajām personām tiesas un citu institūciju nolēmumu izpildes ietvaros pienākušos naudas līdzekļus trešajām personām, kā arī izmantoja tos valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu un citu nodokļu maksājumu veikšanai. Tādējādi /pers. A/ izšķērdēja naudas līdzekļus lielā apmērā Ls 12 714,81 (18 091,54 *euro*);

[2.3] ar savām darbībām /pers. A/ kopumā prettiesiski ieguva un izšķērdēja (piesavinājās) svešo mantu – naudas līdzekļus Ls 128 656,10 (183 061,14 *euro*), kas nodarījuma izdarīšanas brīdī pārsniedza piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, tas ir, lielā apmērā.

[3] Turklāt pirmās instances tiesas spriedumā norādīts, ka /pers. A/ apsūdzībā inkriminētās faktiskās darbības neatbilst Krimināllikuma 318. panta otrās daļas objektīvās puses pazīmēm, jo, veicot naudas līdzekļu piesavināšanos no /apgabaltiesas iecirknis/ depozīta kontiem, viņš papildus nav veicis kādas ar zvērināta tiesu izpildītāja statusu un amatu saistītas darbības pretējas dienesta interesēm. Līdz ar to tiesa nekonstatēja Krimināllikuma 318. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi un saskaņā ar Krimināļprocesa likuma 519. panta 1. punktu apsūdzēto /pers. A/ šajā apsūdzības daļā atzina par nevainīgu un attaisnoja. Šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts vai noprotestēts.

[4] Par Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu apelācijas sūdzības iesniedza apsūdzētais /pers. A/ un cietusī Latvijas Republikas Tieslietu ministrija.

[5] Apsūdzētais /pers. A/ pārsūdzēja pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noteikto sodu, lūdzot piemērot Krimināllikuma 55. panta pirmās daļas nosacījumus un Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā noteikto sodu noteikt nosacīti. Apsūdzētā apelācijas sūdzībā norādīts:

[5.1] pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļā konstatēts /pers. A/ tiesību uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā pārkāpums. Taču pirmās instances tiesa nav pietiekami un pilnā mērā novērtējusi saprātīga termiņa pārkāpumu, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību praksē un Krimināļprocesa likuma 14. pantā iekļautās norādes, un viņam piemērotais sods nav samērīgs un atbilstošs sprieduma motīvu daļā konstatētajam pārkāpumam;

[5.2] procesa ilguma saprātīgums ir vērtējams, ņemot vērā katras konkrētas lietas apstākļus un konkrētus kritērijus, tādus, kā lietas sarežģītība, iesaistīto personu rīcība, aizskartās intereses. Tāpat procesa ilgumu var uzskatīt par nesamērīgu arī gadījumos, kad tiesneša aizstāšanas dēļ ir nepieciešams atsākt iztiesāšanas procesu no jauna, kas arī konkrētajā gadījumā notika. Judikatūrā un Senāta nolēmumos vairākkārt ir norādīts, ka, konstatējot saprātīga termiņa pārkāpumu, var iestāties četru veidu tiesiskās sekas - šo apstākli ņemt vērā pie soda noteikšanas un sodu mīkstināt; noteikt sodu, kas ir zemāks par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā; noteikt citu, vieglāku soda veidu, nekā par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēts likumā; atbrīvot no kriminālatbildības.

Ņemot vērā šajā kriminālprocesā konstatēto saprātīga termiņa pārkāpumu, apsūdzētais lūdz mīkstināt pirmās instances tiesas piespriesto sodu un saskaņā ar Krimināllikuma 55. panta pirmās daļas nosacījumiem piemērot nosacītu notiesāšanu.

[6] Cietusī Latvijas Republikas Tieslietu ministrija pārsūdzēja pirmās instances tiesas spriedumu daļā par cietušās pieteiktās kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu, lūdzot taisīt šajā daļā jaunu nolēmumu un piedzīt no /pers. A/ par labu valstij nodarīto zaudējumu 183 061,14 *euro*. Cietušās apelācijas sūdzībā norādīts:

[6.1] spriedumā nepamatoti secināts, ka Latvijas Republikai nav radušies zaudējumi, jo valsts ne piedzinējam SIA "/Nosaukums E/", ne arī /apgabaltiesas iecirknis/no budžeta līdzekļiem nav izmaksājusi finanšu līdzekļus, lai nodrošinātu tiesas nolēmumu izpildes funkciju. Apstāklis, ka valstij vēl nav iestājies pienākums maksāt naudas līdzekļus tādā apmērā, kādā tos ir piesavinājies /pers. A/, nenozīmē, ka zaudējumi nav radušies. Pretējā gadījumā būtu jāatzīst, ka jebkuram cietušajam, kura naudas līdzekļus kāds ir piesavinājies, nav radušies zaudējumi un nerodas tiesības atgūt piesavinātos naudas līdzekļus līdz brīdim, kad šim cietušajam rodas nepieciešamība izlietot šos naudas līdzekļus. Tāpēc ministrija uzskata, ka zaudējumi 183 061,14 *euro* valstij jau ir radušies ar brīdi, kad /pers. A/ ir prettiesiski piesavinājies un izšķērdējis naudas līdzekļus no /apgabaltiesas iecirknis/ depozīta konta;

[6.2] zvērinātu tiesu izpildītāju profesionālo un korporatīvo darbību regulē Tiesu izpildītāju likums. Minētā likuma 4. pants nosaka, ka zvērināti tiesu izpildītāji ir tiesu sistēmai piederīgas personas, kuras pastāv pie apgabaltiesām un pilda tām likumos noteiktos pienākumus. Savukārt Tiesu izpildītāju likuma 5. pants paredz, ka amata darbībā zvērināti tiesu izpildītāji ir pielīdzināti valsts amatpersonām. Zvērināts tiesu izpildītājs kā valsts amatpersona savā profesionālajā darbībā īsteno valsts funkcijas un tādējādi īsteno valsts varu. Savukārt Latvijas Republika ir atbildīga par zvērinātu tiesu izpildītāju darbību vai bezdarbību. Zvērināti tiesu izpildītāji, veicot savus amata pienākumus, darbojas ne vien to lietas dalībnieku interesēs, kuru labā tiesa taisījusi attiecīgo nolēmumu, bet arī valsts interesēs, nodrošinot tādu tiesu nolēmumu izpildi, kurus valsts pasludinājusi par izpildāmiem;

[6.3] tiesības uz kompensāciju par radīto kaitējumu ir personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums un kura likuma paredzētajā kārtībā ir atzīta par cietušo. Ministrija, pārstāvot Latvijas Republikas intereses, atzina par nepieciešamu izteikt lūgumu tikt atzītai par cietušo konkrētajā kriminālprocesā. Savukārt kaitējuma kompensācija šajā konkrētajā krimināllietā pieteikta tādā apmērā, par kuru ir celta apsūdzība, proti, par tām darbībām, kuru rezultātā valstij ir radies zaudējums 183 061,14 *euro* apmērā;

[6.4] Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas ieskatā, konkrētajā gadījumā tikušas aizskartas valsts intereses, jo zvērināts tiesu izpildītājs, realizējot tam likumā deleģētās funkcijas, ir piesavinājies un izšķērdējis finanšu līdzekļus, kuri atradušies tā glabāšanā un bija tam uzticēti saistībā ar amata pilnvaru veikšanu. Tā rezultātā tiek traucēta deleģētās funkcijas – tiesu nolēmumu izpilde – nodrošināšana, proti, nav pietiekošu finanšu līdzekļu, lai izmaksātu potenciālajiem piedzinējiem pienākošos naudas līdzekļus. Lai gan minētie naudas līdzekļi nav piederējuši valstij, tai ar zvērināta tiesu izpildītāja starpniecību bija jāgarantē naudas līdzekļu glabāšana un atgriešana to īpašniekam. Turklāt no /pers. A/ prettiesiskajām darbībām ar depozīta kontā esošajiem naudas līdzekļiem izrietošās sekas ir (nākotnē var kļūt) saistošas Latvijas Republikai, nesot atbildību par zvērināta tiesu izpildītāja prettiesiskas darbības rezultātā radītajiem zaudējumiem trešajām personām atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 92. panta trešajā teikumā noteiktajam, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

[7] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 445. panta pirmās daļas 1. punktu un Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2024. gada 9. maija lēmumu krimināllieta nodota izskatīšanai apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesai.

[8] Par apsūdzētā /pers. A/ un cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas apelācijas sūdzībām rakstveida viedokļus iesniedza Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore V. Šumska un aizstāve K. Landmesere.

[8.1] Prokurore rakstveidā pauda viedokli, ka apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota un šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts. Savukārt cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas apelācijas sūdzību prokurore uzskata par pamatotu, tāpēc lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par pieteiktās kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu un piedzīt no apsūdzētā valsts labā kaitējuma kompensāciju 183 061,14 *euro*.

[8.1.1] Rīgas pilsētas tiesa, lemjot par apsūdzētajam /pers. A/ piespriežamo soda veidu un mēru, ievēroja apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, ņēma vērā, ka nav konstatēti atbildību mīkstinošie apstākļi, bet ir konstatēts atbildību pastiprinošais apstāklis. Pirmās instances tiesa ņēma vērā izdarītā noziedzīga nodarījuma smagumu un raksturu, sabiedrisko bīstamību un radīto kaitējumu, kā arī citus soda veidu un mēru ietekmējušos apstākļus. Tiesa atzina, ka kriminālprocesā ir pārkāptas personas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punktu, mīkstināja apsūdzētajam piemērojamā pamatsoda mēru par sešiem mēnešiem. Tādējādi apsūdzētajam piespriestais pamatsods tika mīkstināts, bet nav tiesiska pamata nosacīta soda piemērošanai, līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums šajā daļā ir tiesisks un pamatots;

[8.1.2] cietušās pieteiktā un uzturētā kaitējuma kompensācija ir pamatota un apmierināma, savukārt pirmās instances tiesas secinājumi par pieteiktās kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu nav pamatoti. Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu lietā ārpus saprātīgām šaubām ir pierādīts, ka apsūdzētais /pers. A/ laika periodā no /datums/līdz /datums/, būdams /apgabaltiesas iecirknis/zvērināts tiesu izpildītājs, kuram tika uzticēti un kura rīcībā un pārziņā saskaņā ar amata pienākumu pildīšanu atradās no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, kas pienākas ieinteresētajām personām un kas glabājās depozīta kontos kredītiestādē, prettiesiski ieguva naudas līdzekļus Ls 115 941,29 (164 969,59 *euro*). Apsūdzētais šos naudas līdzekļus izšķērdēja, bez tiesiska pamata izņemot skaidrā naudā un pārskaitot uz saviem personīgiem norēķinu kontiem. Tāpat arī apsūdzētais svešo mantu – piedzinējiem pienākušos naudas līdzekļus Ls 12 714,81 (18 091,54 *euro*) - bez tiesiska pamatojuma pārskaitīja trešajām personām un izmantoja tos valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu un citu nodokļu maksājumu veikšanai. Tādējādi tiesa atzina, ka /pers. A/ tādā veidā prettiesiski ieguva un izšķērdēja (piesavinājās) svešo mantu – naudas līdzekļus Ls 128 656,10 (183 061,14 *euro*). Savukārt, atzīstot, ka lietas materiālos nav pietiekamu pierādījumu, kas pamatotu pieteiktās materiālās kompensācijas apmēru, tiesa nonāca pretrunā. Zvērināts tiesu izpildītājs savā profesionālajā darbībā īsteno valsts funkcijas un tādējādi īsteno valsts varu, nodrošinot tiesas nolēmumu izpildi, darbojas valsts interesēs, bet valsts ir atbildīga par zvērinātu tiesu izpildītāju darbību vai bezdarbību. Zaudējumi valstij 183 061,14 *euro* ir radušies tieši /pers. A/ noziedzīgo darbību rezultātā, kad naudas līdzekļi tika nepamatoti ņemti no depozītu konta. Pieteikto un uzturēto kaitējuma kompensācijas summu veido summas, ko piesavinājās un izšķērdēja /pers. A/, izņemot skaidrā naudā, kā arī pārskaitot naudu bez tiesiskā pamata sev un trešajām personām, kas nav saistīti ar izpildu lietām. Tas, ka citam zvērinātam tiesu izpildītājam uzlikts par pienākumu izmaksāt SIA "/Nosaukums E/" tai neizmaksāto daļu no rezervētajiem naudas līdzekļiem, kā arī atsauce uz Tiesu izpildītāju likumā noteikto ar zvērināta tiesu izpildītāja profesionālo darbību saistītā zaudējuma riska obligāto apdrošināšanu neietekmē /pers. A/ krimināltiesisko atbildību un rādītā kaitējuma apmēru. Līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350. pantu /pers. A/ kā personai, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, ir pienākums samaksāt cietušajam kompensāciju kā gandarījumu par mantisko zaudējumu.

[8.2] Aizstāve K. Landmesere rakstveida viedoklī pievienojās /pers. A/ apelācijas sūdzībai pilnā apjomā un lūdza atcelt Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu daļā par apsūdzētajam piemēroto sodu, bet pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

[8.2.1] nosakot soda veidu un mēru, jāņem vērā apsūdzētā /pers. A/ raksturojošās ziņas un vainu mīkstinošos apstākļus. Apsūdzētais pirmstiesas procesā ir sadarbojies ar izmeklēšanu, nav traucējis pirmstiesas izmeklēšanu un lietas iztiesāšanas procesu. Apsūdzētajam /pers. A/ ir piemērojami Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punkta un Krimināllikuma 55. panta pirmās daļas nosacījumi, tāpēc par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu piespriestais brīvības atņemšanas sods uz 3 gadiem 6 mēnešiem ir nosakāms nosacīti. Nosacīta soda piemērošana apsūdzētajam ir samērīga un maksimāli atbilstoša Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā noteiktajam kriminālsoda mērķim, proti, ne tikai vainīgo personu sodīt par izdarīto noziegumu, bet arī radīt taisnīguma atjaunošanu un vainīgās personas resocializēšanu. Turklāt aizstāves ieskatā, apsūdzētajam /pers. A/ ir iespēja piemērot maksimāli zemāko soda veidu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, par kuru atbildība paredzēta Krimināllikuma 179. panta pirmajā daļā;

[8.2.1] aizstāve pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas spriedumam daļā pa kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu, tāpēc cietušās apelācijas sūdzība ir noraidāma.

Motīvu daļa

[9] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559. panta ceturtās daļas 1. un 2.[1] punktu krimināllieta /pers. A/ apsūdzībā par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā un 318. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu saistībā ar apsūdzētā /pers. A/ un cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu tiek izskatīta rakstveida procesā, jo apelācijas kārtībā spriedums pārsūdzēts par piespriestā soda mīkstināšanu un par kaitējuma kompensāciju. Iebildumi par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā no procesa dalībnieku puses netika saņemti, tādējādi apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 561.[1] panta pirmo daļu krimināllietu izskata pēc krimināllietā esošajiem materiāliem, ievērojot apelācijas instances tiesas kompetenci.

Kriminālprocesa likuma 562. panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesas izmeklēšana apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem.

[10] Apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētais /pers. A/ tiesiski un pamatoti atzīts par vainīgu viņam inkriminētajās noziedzīgajās darbībās, un tās atbilst Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Pirmās instances tiesa izvērtēja pierādījumus attiecībā uz apsūdzētajam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu un viņa izdarītajām darbībām, novērtēja pierādījumus kopsakarā un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127.-130. panta nosacījumiem. Pirmās instances tiesa analizēja pierādījumus un deva juridisko novērtējumu spriedumā katram no tiem. Tāpat pirmās instances tiesa analizēja noziedzīgā nodarījuma sastāva kvalificējošās pazīmes, pamatoti atzina apsūdzētā vainīgumu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un noteica viņam taisnīgu sodu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564. panta sesto daļu, apelācijas instances tiesa uzskata, ka nav nepieciešams atkārtot pirmās instances tiesas spriedumā analizētos pierādījumus un izdarītos atzinumus par apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu, jo apelācijas instances tiesa tiem pilnībā pievienojas. Atkārtoti pārbaudot krimināllietas materiālus, nav radušās šaubas, ka apsūdzētā /pers. A/ darbībās konstatējamas visas Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētā vainīgums noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīts pilnībā, un pierādīšanas gaitā ir izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par viņa vainīgumu. Tāpat apelācijas instances tiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa pamatoti konstatēja apsūdzētā /pers. A/ atbildību pastiprinošo apstākli - noziedzīgais nodarījums izdarīts, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli. Pirmās instances tiesas spriedums daļā par vainu nav apstrīdēts, un tā pārvērtēšanai nav pamata.

Tāpat arī apelācijas instances tiesa atzīst par pamatotu un tiesisku pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu viņam celtajā apsūdzībā par Krimināllikuma 318. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Pirmās instances tiesa izvērtēja pierādījumus attiecībā uz apsūdzētajam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu un viņa izdarītajām darbībām, novērtēja pierādījumus kopsakarā un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127.-130. panta nosacījumiem, analizēja noziedzīgā nodarījuma sastāva kvalificējošās pazīmes un pamatoti konstatēja, ka apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva. Šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums nav apstrīdēts vai noprotestēts, un tā pārvērtēšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 562. panta pirmās daļas nosacījumiem, apelācijas instances tiesa iztiesā lietu apsūdzētā un cietušās apelācijas sūdzībās izteikto prasību apjomā un ietvaros, proti, daļā par apsūdzētajam piespriesto sodu un par kaitējuma kompensāciju. Turklāt apelācijas instances tiesai ir pamats pārsniegt sūdzībās izteikto prasību apjomu saistībā ar procesuālo izdevumu piedziņu.

[11] Novērtējusi apsūdzētā /pers. A/ un cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas apelācijas sūdzībās norādītos argumentus un pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu un par procesuālo izdevumu piedziņu valsts labā un šajā daļā taisāms jauns spriedums. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

[12] Augstākā tiesa savos nolēmumos ir uzsvērusi, ka tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi *(Senāta 2020. gada 19. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-57/2020. ECLI:LV:AT:2020:0619.15830025013.4.L; Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018. gada 19. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-J-348/2018. ECLI:LV:AT:2018:0619.11519007816.2.L).*

Izvērtējot apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu, apelācijas instances tiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 46. pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi, ir izvērtējusi apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un personību, viņa atbildību ietekmējošos apstākļus, un ir noteikusi apsūdzētajiem tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu.

[12.1] Krimināllikuma 46. pants reglamentē soda noteikšanas vispārīgos principus, kur pirmajā daļa noteikts, ka sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus.

Krimināllikuma 179. panta trešās daļas *(likuma redakcijā līdz 2013. gada 31. martam)* sankcija paredzēja brīvības atņemšanu uz laiku no sešiem līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo likuma redakciju par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Saskaņā ar 2012. gada 13. decembra likuma "Grozījumi Krimināllikumā", kas stājās spēkā 2013. gada 1. aprīlī, pārejas noteikumu 4.punktu personas, kuras noziedzīgu nodarījumu izdarījušas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, sodāmas saskaņā ar tām Krimināllikuma normām, kuras bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, ņemot vērā, ka maksimālais soda apmērs vai laiks nedrīkst pārsniegt maksimālo soda apmēru vai laiku, kāds Krimināllikumā par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu ir paredzēts pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas. Savukārt 6. punktā norādīts, ja par attiecīgo

noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības atņemšanas sodu.

Krimināllikuma 5. panta otrajā daļā noteikts, ka likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā likuma spēkā stāšanās, kā arī uz personu, kura izcieš sodu vai izcietusi sodu, bet kurai saglabājusies sodāmība.

Tādejādi, ievērojot iepriekš norādītās tiesību normas, pirmās instances tiesa pamatoti konstatēja, ka ar pašlaik spēkā esošo normatīvo regulējumu /pers. A/ inkriminētā Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma soda sankcija ir mīkstināta, samazinot brīvības atņemšanas soda minimālo robežu. Pašreizējais tiesiskais regulējums apsūdzētajam ir labvēlīgāks salīdzinoši ar tiesisko regulējumu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, ko pirmās instances tiesa arī ņēma vērā, nosakot apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu.

[12.2] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka, nosakot soda veidu /pers. A/, pirmās instances tiesa ņēma vērā, ka viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta piekto daļu klasificējams kā sevišķi smags noziegums, kas apdraudēja fizisko un juridisko personu mantiskās intereses. /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums ir noziegums ar lielu kaitīguma pakāpi, apsūdzētais ar tiešu nodomu, ilgstošā laika periodā (no 2003. gada 2. maija līdz 2010. gada 1. septembrim) sistemātiski prettiesiski ieguva un izšķērdēja viņam uzticētos naudas līdzekļus, apdraudēja piedzinēju un ieinteresēto personu tiesības uz īpašumu, proti, saņemt savlaicīgi viņiem pienākošos piedzītos naudas līdzekļus, kas glabājās /apgabaltiesas iecirknis/ depozīta kontā. Naudas līdzekļu iztrūkuma dēļ, ko radījušas /pers. A/ darbības, joprojām nav iespējams izpildu lietu ietvaros pilnā apmērā izmaksāt piedzinējiem pienākošos no parādniekiem piedzītos naudas līdzekļus.

Pirmās instances tiesa ņēma vērā kriminālietā noskaidrotās /pers. A/ personību raksturojošās ziņas, ka apsūdzētais ir precējies, nepilngadīgu bērnu apgādībā nav, bet ir 18 gadus veca pameita, kura mācās vidusskolā un par kuru viņš rūpējās. Apsūdzētajam ir iegūta vidējā izglītība, un viņš pašmācības ceļā apguvis programmēšanu un mārketingu. Šobrīd viņš strādā par projektu vadītāju SIA "/Nosaukums F/" , un viņam ir regulāri ienākumi. Apsūdzētā veselības stāvoklis labs, hronisku saslimšanu nav. Saskaņā ar ziņām Sodu reģistrā apsūdzētais iepriekš nav kriminālsodīts.

Pirmās instances tiesas atzinums par apsūdzētajam nosakāmo soda veidu atbilst Krimināllikuma 35. panta un 46. panta otrajā daļā noteiktajam. Apelācijas instances tiesa atzīst, ka, lemjot jautājumu par apsūdzētajam nosakāmo soda veidu, pirmās instances tiesa pilnībā izvērtējusi izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, tai skaitā viņa tiesisko un sociālo statusu, kam ir būtiska nozīme individualizēta un taisnīga soda noteikšanā. Tādejādi pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka /pers. A/ par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu piemērojams sankcijā paredzētais vienīgais pamatsods - brīvības atņemšana – un papildsods – mantas konfiskācija.

[12.3] Pirmās instances tiesa pamatoti saskaņā ar Krimināllikuma 47. pantu nav konstatējusi apsūdzētā atbildību mīkstinošos apstākļus. Ņemot vērā, ka apsūdzētais savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzina tikai daļēji, apelācijas instances tiesai nav pamata konstatēt apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli. Šāda atziņa pausta Senāta nolēmumā, ka vainas daļēja atzīšana un izdarītā nožēlošana nav atbildību mīkstinošs apstāklis Krimināllikuma 47. panta otrās daļas izpratnē *(Senāta 2023. gada 3. marta lēmums lietā Nr. 15830010816, SKK 5/2023 (ECLI:LV:AT:2023:0303.15830010816.12.L).*

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 3. punktu pirmās instances tiesa pamatoti atzina par atbildību pastiprinošo apstākli, ka Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums izdarīts, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli. Tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 317. panta otrās daļas, 318. panta otrās daļas un 319. panta otrās daļas" attiecībā uz dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, kas izdarīta mantkārīgā nolūkā, norobežošanu no mantas nolaupīšanas citastarp norādīts, ja dienesta stāvoklis izmantots tikai, lai izdarītu svešas mantas nolaupīšanu, tā realizēšanai nepieņemot kādu lēmumu, neveicot kādas ar valsts amatpersonas statusu saistītas darbības pretēji dienesta interesēm, valsts amatpersonas darbības aptversies ar mantas nolaupīšanas sastāvu. Savukārt dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 3. punktu var tikt atzīta par atbildību pastiprinošu apstākli. Šāda atziņa pausta arī Senāta 2023. gada 6. aprīļa lēmumā lietā Nr. 11514004316, SKK-23/2023 (ECLI:LV:AT:2023:0406.11514004316.5.L). Apelācijas instances tiesa uzskata, ka atziņas norādītajā prakses apkopojumā un Senāta judikatūrā piemērojamas arī šajā kriminālprocesā, jo dienesta stāvokli apsūdzētais izmantoja tikai, lai prettiesiski iegūtu un izšķērdētu svešu mantu, tā realizēšanai nepieņemot kādu lēmumu, neveicot kādas ar valsts amatpersonas statusu saistītas darbības pretēji dienesta interesēm. Apsūdzētais /pers. A/ ļaunprātīgi izmantoja to, ka viņam kā tiesu izpildītajam bija brīva piekļuve iecirkņa depozīta kontam, lai no tā piesavinātos naudas līdzekļus kopsummā Ls 128 656,10 (183 061,14 *euro*).

[12.4] Kriminālprocesa likuma 14. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

Savukārt Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumos pausta atziņa, ka tiesība uz tiesu saprātīgā termiņā ir viena no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā garantētajām tiesībām, un, ka, izvērtējot termiņa saprātīgumu, ir jāņem vērā lietas konkrētie apstākļi un tās tiesu praksē noteiktie kritēriji *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2000. gada 27. jūnija sprieduma lietā „Frydlender v. France", iesnieguma Nr. 30979/96, 42. punkts; 2012. gada 22. maija sprieduma lietā „Idalov v. Russia", iesnieguma Nr. 5826/03, 186. punkts).*

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka izskatāmā kriminālprocesa ilgums nav samērīgs lietas apjoma, sarežģītības pakāpei, procesuālo darbību daudzumam un iesaistīto personu skaitam. Apelācijas instances tiesa konstatē, ka kriminālprocess ierosināts 2012. gada 6. jūlijā, bet apsūdzētais par aizdomās turēto atzīts 2017. gada 7. novembrī, kad viņam piemērots arī drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts. Apsūdzētais saukts pie kriminālatbildības 2018. gada 13. martā, apsūdzība grozīta 2018.gada 19. septembrī, bet lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai sastādīts 2018. gada 21. septembrī un kriminālprocess iztiesāšanai pirmās instances tiesā saņemts 2018. gada 25. septembrī. Lietas iztiesāšana pēc būtības pirmās instances tiesā pabeigta 2024. gada 23. februārī un saīsinātais spriedums pasludināts 2024. gada 1. martā. Iztiesāšanas laikā notikušas 23 tiesas sēdes, iztiesāšanas laikā prokurore ir grozījusi apsūdzību, kā arī sakarā ar tiesneša pārcelšanu uz citu tiesu, ir mainījies tiesas sastāvs un iztiesāšana sākta no jauna. Pirmās instances tiesa norādīja, ka iztiesājamais kriminālprocess ilgst jau 12 gadus, bet apsūdzētajam tiesības uz aizstāvību jau ir vairāk kā sešus gadus. Arī lietas iztiesāšana dažādu apstākļu dēļ (atkārtoti aicināti liecinieki, valstī noteiktais ārkārtas stāvoklis) ir prasījusi 5 gadus 5 mēnešus un 5 dienas. Lietas savlaicīgu izskatīšanu apsūdzētais /pers. A/ no 2018. gada 25. septembra līdz 2024. gada 1. martam faktiski nav kavējis, bet krimināllietas iztiesāšana nenotika citu no apsūdzētā neatkarīgu objektīvu apstākļu dēļ. Tādējādi pirmās instances tiesa pamatoti konstatēja apsūdzētā /pers. A/ tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa detalizēti argumentējusi, kāpēc tā atzīst apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu konkrētajā lietā, savukārt to, kādu tieši kompensēšanas veidu izvēlēties, ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības.

Senāta judikatūrā atzīts, ka tiesai, konstatējot apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu, ir tiesības izvēlēties vienu no Krimināllikuma 49.[1] panta pirmajā daļā ietvertajiem kompensējošajiem mehānismiem, atsevišķi nenorādot iemeslus citu likumā noteikto apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā kompensējošo mehānismu nepiemērošanai, ja vien to piemērošanu aizstāvība nav lūgusi (*Senāta 2022. gada 11. oktobra lēmuma lietā Nr. SKK?34/2022, ECLI:LV:AT:2022:1011.12812000908.7.L, 7.3. punkts*).

[12.5] Apelācijas instances tiesa nekonstatē tādus apstākļus, kurus nebūtu ņēmusi vērā un novērtējusi pirmās instances tiesa, nosakot apsūdzētajam soda veidu un mēru. Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī izvērtējot vainīgā personību, konstatēto vienu atbildību pastiprinošo apstākli un apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīga termiņā pārkāpumu, /pers. A/ pamatoti par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu noteica brīvības atņemšanas sodu uz laiku, kas ir tuvāks minimālajam panta sankcijā un Krimināllikuma 38. panta otrajā daļā paredzētajam soda laikam.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa apsūdzētajam /pers. A/ pamatoti mīkstināja soda mēru, samazinot piemērojamo brīvības atņemšanas sodu uz 6 mēnešiem, un tiesiski noteica brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un 6 mēnešiem. Piespriestais sods atbilst Krimināllikuma 35. pantā noteiktajiem soda mērķiem, tas ir, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, aizsargāt sabiedrības drošību un panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas.

Turklāt apelācijas instances tiesa norāda, ka atbildību pastiprinošo apstākļu esība ir pamats bargāka soda noteikšanai, nekā gadījumā, ja tādi nebūtu konstatēti. Tāpat arī atbildību pastiprinošu apstākļu esamība pati par sevi liedz tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu. Konstatējot kaut vienu krimināLatbildību pastiprinošo apstākli, tiesa nedrīkst noteikt sodu, kas ir vieglāks nekā likumā paredzētais sods *(Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008. gada 1. jūlija tiesnešu kopsapulces lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 15., 16. punkts).*

[13] Apelācijas instances tiesa norāda, ka Krimināllikuma 55. panta pirmajā daļā nepārprotami ir uzskaitīti apstākļi, kas jāņem vērā, piemērojot nosacītu notiesāšanu, proti, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, vainīgā personība un citi lietas apstākļi. Tiesai nav tiesību ignorēt kādu no likumā norādītajiem apstākļiem *(Senāta 2009. gada 27. oktobra lēmums lietā Nr. SKK-567/2009 (11092049806); 2019. gada 23. augusta lēmums lietā Nr. SKK-323/2019 (11816001618); 2021. gada 3. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-342/2021(11517018309)).*

Tāpat šajā gadījumā ir jāievēro Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008. gada 1. jūlija lēmumā "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" izteiktās rekomendācijas vienveidīgai tiesību normu piemērošanai soda noteikšanā, kur rekomendāciju 1. punktā teikts, ka tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu krimināLsoda mērķu sasniegšanu. Tiesām jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu, aizsargās sabiedrisko drošību, atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, sekmēs notiesāto personu resocializāciju. No rekomendāciju 22. un 23. punkta secināms, ka, lemjot par nosacītas notiesāšanas piemērošanu vai vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais, tiesām jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu. Ja tiesa atzīst par iespējamu piemērot nosacītu sodu personai, kura izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu, pieņemtais lēmums īpaši jāmotivē, tostarp pievēršot uzmanību vispārējās prevencijas mērķa sasniegšanai *(Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 1., 22., 23. punkts).*

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav iespējams piemērot Krimināllikuma 55. panta noteikumus un apsūdzētajam noteikt nosacītu notiesāšanu, jo, izvērtējot viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, konstatēts, ka apsūdzētais izdarīja sevišķi smagu noziegumu, kas apdraudēja fizisko un juridisko personu mantiskās intereses. Apsūdzētais /pers. A/ savas prettiesiskās rīcības rezultātā septiņu gadu garumā, būdams zvērināts tiesu izpildītājs, kuram tika uzticēti un kura rīcībā un pārziņā saskaņā ar amata pienākumu pildīšanu atradās no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, ieguva un izšķērdēja šos svešos naudas līdzekļus lielā apmērā. Kopš noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas un līdz šim brīdim nekādi naudas līdzekļi kaitējuma kompensācijai no /pers. A/ nav saņemti. Tāpat par apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma augsto sabiedriskā apdraudējuma un kaitīguma pakāpi liecina arī par šo noziedzīgo nodarījumu paredzētais bargais sods tikai brīvības atņemšanas veidā. Turklāt kopumā /pers. A/ prettiesiski ieguva un izšķērdēja (piesavinājās) svešo mantu – naudas līdzekļus Ls 128 656,10 (183 061,14 *euro*), kas vairāk kā 14 reizes pārsniedza lielos apmērus, no kuriem iestājas krimināLatbildība par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

Senāta judikatūrā norādīts, ja ar noziedzīgo nodarījumu nodarītais kaitējums vairākas reizes pārsniedz apmēru, no kura atzīstams, ka noziegums izdarīts lielā apmērā, tad nodarījumam piemīt salīdzinoši augstāka kaitīguma pakāpe, kas apsūdzētajam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus izceļ līdzīgu noziegumu vidū *(Senāta 2021. gada 3. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-342/2021(11517018309)).*

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nosacīta notiesāšana nesasniegs soda mērķi, jo apsūdzētais netiks pakļauts atbilstošai soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem. Turklāt nosacīta notiesāšana neveicinās prevenciju, jo nenostiprinās ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību atturēties no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Apelācijas instances tiesa norāda, ka jautājumu par to, vai vainīgo var notiesāt nosacīti, izlemj tiesa, pamatojoties vienīgi uz pašas tiesas, nevis vainīgā vai viņa aizstāvja pārliecības, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Apelācijas instances tiesa nav ieguvusi likumā noteikto pārliecību, kas pamatotu apsūdzētā /pers. A/ notiesāšanu nosacīti. Apelācijas instance atzīst, ka izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagums, raksturs un apdraudēto interešu nozīmīgums, neskatoties uz apsūdzētā /pers. A/ personību pozitīvi raksturojošām ziņām un attieksmi pret izdarīto noziedzīgo nodarījumu, proti, daļēju vainas nožēlošanu, liedz tiesai iespēju piemērot Krimināllikuma 55. pantu un notiesāt apsūdzēto nosacīti.

Turklāt apelācijas instances tiesa norāda, ka tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi, taču tiesai nav pienākuma ikreiz noteikt vainīgajam visvieglāko likumā paredzēto sodu, piemērojot visus iespējamos labvēlīgos likuma nosacījumus *(Augstākās tiesas 2018. gada 19. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-J-348/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0619.11519007816.2.L).*

[14] Apelācijas instances tiesa, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus saistībā ar cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas pieteikto un uzturēto mantiskā kaitējuma kompensāciju, atzīst pirmās instances tiesas spiedumu daļā par kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu par nepamatotu, līdz ar to šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams un taisāms jauns spriedums.

[14.1] Latvijas Republikas Satversmes 92. pantā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstošu atlīdzinājumu. Kriminālprocesa likuma 22. pants garantē personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Kriminālprocesa likuma 350. panta pirmajā daļā noteikts, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu. No Kriminālprocesa likuma 352. panta pirmās daļas konstatējams, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, ņemot vērā radīto mantisko zaudējumu apmēru, noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu, morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu un psihiskas traumas. Kriminālprocesa likuma 353. panta pirmās daļas 1. punktā noteikts, ka pienākumu samaksāt kompensāciju var uzlikt pilngadīgam apsūdzētajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Saskaņā ar Civillikuma 1635. pantā noteikto katrs tiesību aizskārums, proti, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Civillikuma 1779. pantā noteikts, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir nodarījis. Saskaņā ar Civillikuma 1773. pantu

zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesiskas darbības dabiskās un nepieciešamās sekas.

Juridiskajā literatūrā skaidrots, ka zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku tādu stāvokļa atjaunošanu, kāds būtu bijis tad, ja aizskārums nebūtu noticis. Turklāt norādāms, ka jāatlīdzina tikai tāds zaudējums, kuram var noskaidrot nodarītāju. Zaudējumu atlīdzības pienākums rodas sakarā ar neatļautu darbību, un kā priekšnosacījumi zaudējumu atlīdzināšanai konstatējami nodarītāja prettiesiska rīcība, zaudējumu esamība, cēloniskais sakars *(Torgāns K. Saistību tiesības. Mācību grāmata. Rīga, 2014., 207.–217. lpp.).*

[14.2] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 95. panta pirmo daļu un 96. panta ceturto daļu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2019. gada 12. marta tiesas sēdē pieņēma lēmumu atzīt valsti par cietušo kriminālprocesā, kuras intereses pārstāvēs Latvijas Republikas Tieslietu ministrija. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmo daļu cietušās pārstāvji līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā pieteica kaitējuma kompensāciju par mantiskajiem zaudējumiem 183 061,14 *euro*.

Pirmās instances tiesas sēdē cietušās pārstāvji /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/pieteikto kompensāciju uzturēja un lūdza piedzīt no /pers. A/ valstij nodarīto mantisko zaudējumu 183 061,14 *euro*. Cietušās pārstāve /pers. B/ norādīja, ka zvērināts tiesu izpildītājs kā valsts amatpersona savā profesionālajā darbībā īsteno valsts funkcijas un tādējādi īsteno valsts varu. Depozīta konts pieder valstij, ko uz sava vārda atver zvērināts tiesu izpildītājs. Depozīta kontā esošie līdzekļi nepieder tiesu izpildītājam, bet pieder potenciālajiem piedzinējiem. Savukārt zvērināts tiesu izpildītājs /pers. A/, kuram tika uzticēti un kura rīcībā un pārziņā saskaņā ar amata pienākumu pildīšanu atradās no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, kas pienākas ieinteresētajām personām un kas glabājās viņa depozīta kontā, prettiesiski piesavinājās piedzinējiem pienākušos naudas līdzekļus apsūdzībā norādītajā apmērā un norādītajā laika posmā. Pēc iecirkņa pārņemšanas no /pers. A/ zvērināta tiesu izpildītāja /pers. E/ 2011. gada jūlijā uzzināja par naudas līdzekļu iztrūkumu depozīta kontā, par ko iesniedza sūdzību, ziņojot Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomei. Savukārt Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome attiecīgi par konstatēto pārkāpumu ziņoja tiesībsargājošām iestādēm. Šobrīd zvērināta tiesu izpildītāja /pers. E/ cenšas iespēju robežās pildīt savu pienākumu un izmaksāt piedzinējiem, tai skaitā SIA "/Nosaukums E/" pienākošos naudas līdzekļus. Cietušās pārstāvis /pers. C/ liecināja, ka konkrētā tiesu izpildītāja iecirknī konstatēts naudas līdzekļu iztrūkums. Zvērināts tiesu izpildītājs kā valsts amatpersona veic tiesu un citu institūciju nolēmumu izpildi, kā arī citas likumā noteiktās darbības. Ar naudas līdzekļu iztrūkumu valsts funkcija tiesas nolēmumu izpildē ir traucēta, jo līdz ar iztrūkumu ir apdraudēta zvērināta tiesas izpildītāja iecirkņa darbība. Savukārt Latvijas Republika ir atbildīga par zvērinātu tiesu izpildītāju darbību vai bezdarbību, tai skaitā arī par tiesu izpildītāja citām personām piederošo naudas līdzekļu piesavināšanu un iztrūkumu depozītu kontā. Savukārt apsūdzētais ir atbildīgs par valstij nodarītajiem mantiskajiem zaudējumiem. Apsūdzētajam celtajā apsūdzībā ir norādīts par viņa veiktajām prettiesiskajām darbībām, kuras veido kaitējuma apmēru. Šobrīd spēkā esošais tiesiskais regulējums paredz, ka zvērināts tiesu izpildītājs nodrošina depozīta konta atvēršanu Valsts kasē, savukārt 2003. gadā tas tika atvērts kredītiestādē. Pārskaitījumi veicami bezskaidras naudas veidā, attiecīgi secināms, ka tiesu izpildītājam nebija tiesību noņemt no depozīta konta naudas līdzekļus skaidrā naudā. Turklāt saskaņā ar Tiesu izpildītāju likumu tiesu izpildītājs ir atbildīgs par visām izmaksām no konta un kārto depozītu summu uzskaites grāmatu. Tiesu izpildītāju likumā noteikts, ka zvērinātu tiesu izpildītāju skaitu un viņu amata vietas, iecirkņus un to robežas ar īpašu sarakstu nosaka Ministru kabinets. Savukārt turpmāko saimniecisko darbību regulē un nodrošina pats tiesu izpildītājs (telpu nomas izdevumi, algoti darbinieki un viņu darba samaksa u.tml.) no saviem ar amata vešanu saistītiem ienākumiem. Zvērinātam tiesu izpildītājam pienākas amata atlīdzība, taču tā jāpārskaita no depozīta konta uz tiesu izpildītāja ar saimnieciskās darbības veikšanu saistīto kontu, un tad ar šajā kontā esošiem līdzekļiem tiesu izpildītājs var rīkoties. No /pers. A/ nav saņemta nodarītā zaudējuma atmaksa *(lietas 11. sējuma 241. lapa, 12. sējuma 127.-128., 133.-136. lapa).*

Apsūdzētais /pers. A/ pirmās instances tiesā kaitējuma kompensācijas pieteikumu par mantiskajiem zaudējumiem 183 061,14 *euro* neatzina.

[14.3] Apelācijas instances tiesa norāda, ka zvērinātu tiesu izpildītāju profesionālo un korporatīvo darbību regulē Tiesu izpildītāju likums *(likuma redakcija, kas bija spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī)*, kurā ietverts profesionālās darbības saturs (amata pienākumi jeb kompetence) un veikšanas kārtība, tostarp ieņēmumu un izdevumu vešanas kārtība. Saskaņā ar šā likuma 4. un 5. pantu zvērināti tiesu izpildītāji ir tiesu sistēmai piederīgas personas, un savā amata darbībā zvērināti tiesu izpildītāji ir pielīdzināti valsts amatpersonām.

Tādējādi zvērināts tiesu izpildītājs kā valsts amatpersona savā profesionālajā darbībā izpilda tai noteiktās valsts pārvaldes funkcijas. Veicot savus amata pienākumus, zvērināts tiesu izpildītājs darbojas ne vien to lietas dalībnieku interesēs, kuru labā tiesa taisījusi attiecīgo nolēmumu, bet arī valsts interesēs, nodrošinot tādu tiesu nolēmumu izpildi, kurus valsts pasludinājusi par izpildāmiem.

No Tiesu izpildītāju likumā 133. un 134. pantā ietvertā tiesiskā regulējuma secināms, ka zvērināti tiesu izpildītāji, piekopjot brīvo profesiju, profesionālajā darbībā veic intelektuālu darbu, bet tā mērķis nav peļņas gūšana. Savā profesionālajā darbībā zvērināti tiesu izpildītāji ir finansiāli patstāvīgi, kas nozīmē, ka tiesu izpildītāju darbība netiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Savus ieņēmumus un izdevumus tiesu izpildītāji nodrošina un uzskaita paši. Neapšaubāmi zvērināti tiesu izpildītājam par katru amata darbību un juridisko palīdzību ir tiesības ņemt atlīdzību, un ar tā darbību saistītos izdevumus iemaksā izpildu dokumenta iesniedzējs vai cita ieinteresētā persona. Šāda kārtība izriet no Tiesu izpildītāju likuma 79. un 81. panta.

Tiesu izpildītāju likuma 144. panta pirmā daļa noteic, ka zvērinātam tiesu izpildītājam ir atsevišķs depozīta konts kredītiestādē, kurā tiek glabāti no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, kas pienākas ieinteresētajām personām (depozītu summas). No šī panta otrās daļas izriet, ka zvērināts tiesu izpildītājs kontu kredītiestādē atver uz sava vārda, noslēdzot konta apkalpošanas līgumu. Depozītu summu uzskaites un izmaksas kārtību reglamentē Tiesu izpildītāju likuma XIII sadaļas normas, kā arī Civilprocesa likuma normas.

No minētā tiesiskā regulējuma apelācijas instances tiesa secina, ka depozīta konts, kas atvērts uz zvērināta tiesu izpildītāja vārda, atbilstoši tiesu izpildītāja profesionālās darbības saturam kalpo vienīgi citu personu naudas līdzekļu glabāšanai. Šajā kontā nav glabājami tiesu izpildītāja naudas līdzekļi. Arī naudas līdzekļi, kas tajā ieskaitīti no parādniekiem un tur glabājas līdz to atdošanai kreditoriem, nav uzskatāmi par tiesu izpildītāja naudas līdzekļiem. Depozīta konts pilda naudas līdzekļu pārejas no parādnieka kreditoram starpposma funkciju, proti, naudas līdzekļu glabāšanu no brīža, kad tie ir saņemti no parādnieka, bet vēl nav atdoti kreditoram. Attiecīgi par depozīta kontā esošo naudas līdzekļu glabāšanu, kā arī par visām izmaksām no konta ir atbildīgs zvērināts tiesu izpildītājs.

Šie depozīta kontā esošie naudas līdzekļi nav uzskatāmi arī par valsts līdzekļiem, taču valstij ar zvērināta tiesu izpildītāja starpniecību jāgarantē naudas līdzekļu glabāšana un to izmaksa piedzinējiem un citām ieinteresētajām personām. Tādējādi Latvijas Republika ir atbildīga par zvērinātu tiesu izpildītāju darbību vai bezdarbību, kā arī par tiesu izpildītāja citām personām piederošo naudas līdzekļu piesavināšanu un iztrūkumu depozītu kontā, savukārt zvērināts tiesu izpildītājs (šajā kriminālprocesā – apsūdzētais /pers. A/) ir atbildīgs par valstij nodarītajiem mantiskajiem zaudējumiem.

[14.4] Saskaņā ar zvērināta tiesu izpildītāja /pers. A/ kredītiestādē atvērto depozīta kontu izdrukās fiksētajām ziņām par faktiem pierādīts, ka /pers. A/ depozīta kontos Nr. /konta numurs/ un Nr. /konta numurs/ esošos trešo personu naudas līdzekļus ieguva bez tiesiska pamata, gan izņemot skaidrā naudā, gan pārskaitot uz saviem personīgajiem norēķinu kontiem, tādā veidā no depozīta kontiem nepamatoti prettiesiski ieguva naudas līdzekļus Ls 115 941,29 (164 969,59 *euro*). Tāpat /pers. A/, būdams zvērināts tiesu izpildītājs, bez tiesiska pamata pārskaitīja no šiem depozīta kontiem naudu trešajām personām un veica nodokļu maksājumus valsts budžetā, tādējādi izšķērdējot Ls 12 714,81 (18 091,54 *euro*) no kontos esošajiem ieinteresētajām personām tiesas un citu institūciju nolēmumu izpildes ietvaros pienākošiem naudas līdzekļiem. Līdz ar to apsūdzētais no depozītu kontos esošajiem naudas līdzekļiem kopumā prettiesiski ieguva un izšķērdēja (piesavinājās) svešu mantu – naudas līdzekļus Ls 128 656,10 (183 061,14 *euro*) *(lietas 2. sējuma 2.-337. lapa, 3. sējuma 1.-374. lapa, 4. sējuma 1.-275. lapa, 5. sējuma 1.-195. lapa, 6. sējuma 1.-204. lapa, 7.sējuma 1.-274. lapa, 8. sējuma*

1.- 86. lapa, 11.sējuma 27.-37.lapa). Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pieteiktā kaitējuma kompensācija par nodarītajiem mantiskajiem zaudējumiem 183 061,14 *euro* ir pamatota un piedzenama no apsūdzētā /pers. A/ valsts labā. Ar pirmās instances tiesas sprieduma 5. un 6.punktā analizētajiem pierādījumiem kopumā un savstarpējā saistībā ir pierādīts, ka norādītie zaudējumi ir tiešā cēloniskā sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ prettiesiskajām darbībām, izdarot Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Apelācijas instances tiesa pievienojas prokurores rakstveidā paustajam viedoklim, ka zaudējumi valstij 183 061,14 *euro* apmērā ir radušies tieši /pers. A/ noziedzīgo darbību rezultātā. Cietušās pieteikto un uzturēto kaitējuma kompensācijas apmēru veido summas, ko piesavinājās un izšķērdēja /pers. A/. Tas, ka citam zvērinātam tiesu izpildītājam uzlikts par pienākumu izmaksāt SIA "/Nosaukums E/" tai neizmaksāto daļu no rezervētajiem naudas līdzekļiem, kā arī atsauce uz Tiesu izpildītāju likumā noteikto ar zvērināta tiesu izpildītāja profesionālo darbību saistītā zaudējuma riska obligāto apdrošināšanu neietekmē /pers. A/ krimināltiesisko atbildību un rādītā kaitējuma apmēru.

Ņemot vērā, ka /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353. panta pirmās daļas 1. punktu viņam ir pienākums samaksāt noteikto kompensāciju cietušās, proti, valsts labā.

[15] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu procesuālie izdevumi ir samaksa advokātam, kad izdevumus par juridisko palīdzību sedz no valsts līdzekļiem. Savukārt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 368. panta pirmajai daļai procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā minētos gadījumus. Saskaņā ar minētā panta trešajā daļā noteikto, ja ar tiesas spriedumu persona ir attaisnota, procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem. Ja apsūdzētais attaisnots daļēji, no viņa var piedzīt procesuālos izdevumus, kas saistīti ar apsūdzību, kurā persona atzīta par vainīgu un notiesāta.

Tiesību zinātnē izteikta atziņa, ka kriminālprocesa laikā procesuālo izdevumu segšana ir valsts pienākums, un to nevar uzlikt procesā iesaistītajai personai. Ja persona tiek atzīta par vainīgu, tad pamatoti tiek uzskatīts, ka konkrētais process bija jāveic konkrētās personas izdarītā nodarījuma dēļ, un līdz ar to persona radījusi sev pienākumu segt šī procesa izdevumus *(Strada Rozenberga K. 368. panta komentārs. Grām.: Kriminālprocesa likuma komentāri. A daļa. Zinātniskā monogrāfija prof. K. Stradas Rozenbergas zinātniskā redakcijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 1014.-1015. lpp.).*

Senāta judikatūrā atzīts, ka Kriminālprocesa likuma 368. panta trešās daļas pirmajā teikumā likumdevējs noteicis procesuālo izdevumu segšanu no valsts līdzekļiem, ja ar tiesas spriedumu persona ir attaisnota. Savukārt, ja persona ir pilnībā attaisnota pret viņu celtajā apsūdzībā, tā ir atbrīvojama no procesuālo izdevumu piedziņas valsts labā. Minētās tiesību normas otrais teikums noteic, ja apsūdzētais attaisnots daļēji, no viņa var piedzīt procesuālos izdevumus, kas saistīti ar apsūdzību, kurā persona atzīta par vainīgu un notiesāta. Tas nozīmē, ka likumdevēja noteiktie kritēriji procesuālo izdevumu daļējai piedziņai valsts labā no apsūdzētā ir apsūdzības daļa, kurā konstatēts viņa vainīgums, un citi kritēriji likumā nav paredzēti. Lai izlemtu jautājumu par procesuālo izdevumu piedziņu valsts labā apsūdzības daļā, kurā konstatēts apsūdzētā vainīgums, tiesai katrā konkrētajā krimināprocesā jāvērtē celtās apsūdzības, tajā skaitā krimināllietas materiālu apjoms, kā arī noziedzīgo nodarījumu juridiskā sarežģītība saistībā ar to apsūdzības daļu, kurā apsūdzētais attaisnots. Ievērojot samērīguma un proporcionalitātes principus, tiesai jāpamato Kriminālprocesa likuma 368. panta trešajā daļā paredzētā mērķa sasniegšana *(Senāta 2024. gada 29. maija lēmums lietā Nr. 11089058820, SKK-186/2024 (ECLI:LV:AT:2024:0529.11089058820.7.L, 5.1. punkts)).*

[15.1] Pirmās instances tiesa konstatēja, ka lietas iztiesāšanā radušies procesuālie izdevumi 1269,20 *euro*, kas saistīti ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu apsūdzētajam /pers. A/.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka pēc lietas nodošanas jaunam tiesas sastāvam saistībā ar aizstāvja R. Priedes lūgumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanai apsūdzētajam bija nodrošināts jauns aizstāvis – K. Landmesere. Pirmās instances tiesa atzina, ka apsūdzētais /pers. A/ atbrīvojams no procesuālo izdevumu 220 *euro* samaksas, kas saistīti ar aizstāves K. Landmeseres iepazīšanos ar lietas materiāliem, un šajā daļā procesuālos izdevumus par aizstāvja darbu nolēma segt no valsts līdzekļiem.

Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmo daļu, pirmās instances tiesa atzina, ka no apsūdzētā /pers. A/ valsts labā piedzenami procesuālie izdevumi 1049,20 *euro* par aizstāvju R. Priedes un K. Landmeseres sniegto juridisko palīdzību pirmās instances tiesās atbilstoši iesniegtajiem rēķiniem.

Apelācijas instances tiesa norāda, ka pirmās instances tiesa /pers. A/ atzina par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, bet pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 318. panta otrās daļas atzina par nevainīgu un attaisnoja. Pirmās instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 368. panta trešajā daļā noteikto, nav vērtējusi procesuālo izdevumu daļēju piedziņu no apsūdzētā /pers. A/ un nav pamatojusi, kāpēc no apsūdzētā valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi pilnā apmērā.

[15.2] Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511. panta otrās daļas un 512. panta pirmās daļas izpratnē. Tādējādi pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par procesuālo izdevumu piedziņu un šajā daļā taisāms jauns spriedums.

Ņemot vērā Kriminālprocesa likuma 368. panta trešajā daļā sniegto tiesisko regulējumu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka no apsūdzētā /pers. A/ jāpiedzen puse no procesuāliem izdevumiem, proti, 524,60 *euro* par aizstāvju R. Priedes un K. Landmeseres sniegto juridisko palīdzību pirmās instances tiesā apsūdzības daļā par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kurā persona atzīta par vainīgu un notiesāta. Pārējā daļā procesuālie izdevumi sedzami no valsts līdzekļiem.

[16] Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu un 368. panta pirmo daļu no apsūdzētā /pers. A/ valsts labā piedzenama samaksa par aizstāves K. Landmeseres apelācijas sūdzības sastādīšanu un sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā, iesniedzot rakstveida viedokli.

Apelācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma 85. pantā un 368. panta ceturtajā daļā paredzētos apstākļus, lai atbrīvotu apsūdzēto /pers. A/ no samaksas par aizstāves sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā. Apelācija instances tiesai nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu /pers. A/ mantisko stāvokli, tas ir, nespēju samaksāt par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību. Turklāt pirmās instances tiesas spriedums apelācijas instancē apstrīdēts tikai tajā apsūdzības daļā, kurā konstatēts apsūdzētā /pers. A/ vainīgums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 529. panta pirmās daļas 2. punktu noteikt apsūdzētajam /pers. A/ termiņu - 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas - labprātīgai procesuālo izdevumu atlīdzināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563. panta $1.^1$ daļas 4. punktu, tiesa

nosprieda

atcelt Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu daļā par kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu un par procesuālo izdevumu piedziņu no

apsūdzētā /pers. A/ valsts labā un šajā daļā taisīt jaunu spriedumu.

Apmierināt cietušās Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas kaitējuma kompensācija pieteikumu un piedzīt no /pers. A/ valsts labā kaitējuma kompensāciju par mantiskajiem zaudējumiem 183 061,14 *euro* (simts astoņdesmit trīs tūkstoši sešdesmit viens *euro* un 14 centi). Noteikt apsūdzētajam termiņu labprātīgai kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanai - 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no apsūdzētā /pers. A/ procesuālos izdevumus par aizstāvju juridiskās palīdzības sniegšanu pirmās instances tiesā 524,60 *euro* (pieci simti divdesmit četri *euro* un 60 centi) un apelācijas instances tiesā 187,55 *euro* (simts astoņdesmit septiņi *euro* un 55 centi). Noteikt apsūdzētajam termiņu labprātīgai procesuālo izdevumu atlīdzināšanai - 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 1. marta spriedumu atstāt negrozītu.

Pilns spriedums būs pieejams 2024. gada 4. novembrī.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 darbdienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā par Kriminālprocesa likuma 574.-575. pantā paredzētajiem kasācijas iemesliem, kasācijas protestu vai sūdzību iesniedzot Latgales apgabaltiesā.

Tiesnesis A. Zutis

Tiesnesis J. Vasiļkovskis

Tiesnesis I. Raciņš